

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

ПЕТКО ПЕТКОВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 2834/06 г.)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

19 февруари 2013 г.

Това решение ще стане окончателно при условията, посочени в чл. 44, ал. 2 от Конвенцията. Може да бъде обект на редакционни промени.

По делото на Петко Петков срещу България,
Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
заседаващ като Отделение, състоящо се от:
Инета Зимеле (Ineta Ziemele), *Председател*,
Давид Тор Бьоргвинсон (David Thór Björgvinsson),
Георге Николау (George Nicolaou),
Леди Бианку (Ledi Bianku),
Здравка Калайджиева,
Винсът А. де Гаetano (Vincent A. De Gaetano),
Пол Махоуни (Paul Mahoney), *съдии*,
и Лоурънс Ърли (Lawrence Early), *Секретар на Отделението*,
Засадайки при закрити врати на 29 януари 2013 година,
Се произнесоха със следното съдебно решение, постановено на
същата дата:

ПО ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№2834/06 г.) срещу Република България, подадена на 10 януари 2006 г. пред Съда, на основание на член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от българския гражданин г-н Петко Илиев Петков.

2. Жалбоподателят е представляван от г-жа М. Гунчева, адвокат, практикуващ в град Хасково. Българското правителство („Правителството“) е представлявано от пълномощника г-жа М. Димова от Министерство на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди по-специално, че отхвърлянето на иска му за наследство поради непредвидимо процедурно изискване, произтичащо от тълкувателно решение на Върховния касационен съд, което не му е било съобщено, е нарушило правото му на ефективен достъп до съд и правото му мирно да се ползва от своята собственост.

4. На 15 март 2010 г. е било изпратено уведомление за жалбата до правителството. Решено било също така жалбата да се разгледа по същество едновременно с разглеждането на нейната допустимост (чл. 29, ал. 1).

ПО ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателят е роден през 1972 г. и живее в град Хасково.

6. В завещание от 21 март 1991 г. бащата на жалбоподателя завещал цялото си имущество на брат си, г-н Л. И. Впоследствие с акт за дарение от 29 декември 1997 г., бащата на жалбоподателя прехвърлил на Л. И. дял в принадлежащи му къща и двор.

7. Бащата на жалбоподателя починал на 22 декември 2002 г.

8. На неуточнена дата през 2003 г. жалбоподателят завел иск срещу г-н Л. И., твърдейки, че завещанието от 1991 г. и дарението от 1997 г. нарушават правото му на „запазена част” от наследството на покойния му баща. Той също така подал срещу г-н Л. И. иск за делба относно два недвижими имоти. Жалбоподателят бил представляван от адвокат.

9. На 15 май 2003 г. Хасковският районен съд отхвърлил иска на жалбоподателя като недопустим. В мотивите е посочено, че жалбоподателят не е приел по опис наследството на баща си, което е процедурна предпоставка за претендиране на запазена част спрямо лица, които не са наследници по закон на починалия. Жалбоподателят обжалвал решението.

10. На 18 юни 2003 г. Хасковският окръжен съд отменил решението от 15 май 2003 г. и върнал делото за ново разглеждане. Позовавайки се на установената съдебна практика, той постановил, че чичото на жалбоподателя е наследник по закон на бащата на жалбоподателя по смисъла на член 30, алинея 2 от Закона за наследството, и че следователно жалбоподателят не е бил длъжен да приеме наследството по опис.

11. С решение от 29 юли 2004 г. Хасковският районен съд възстановил запазената част на жалбоподателя в двата недвижими имота и обявил за допустим иска за делба. Той постановил, че двете разпоредителни действия, извършени от бащата на жалбоподателя, на практика лишили жалбоподателя от наследство, и следователно са нарушили правото му на запазена част, която възлиза на половината от наследството на баща му.

12. След жалба от г-н Л. И., на 3 януари 2005 г. Хасковският окръжен съд потвърдил решението от 29 юли 2004 г. Позовавайки се на тълкувателно решение на Върховния съд от 1964 г., той отхвърлил възражението на ответника, че жалбоподателят не е имал право да претендира възстановяване на своята запазена част, защото не е приел наследството по опис.

13. На 25 февруари 2005 г. г-н Л. И. подал жалба за законосъобразност. В молба, подадена на 7 юни 2005 г., г-н Л. И. поискал от съда прекратяване на производството, позовавайки се на Тълкувателно решение № 1 от 2005 г., постановено от Върховния касационен съд (ВКС) на 4 февруари 2005 г., в което този съд обявил съответната част на тълкувателното решение от 1964 г. за изгубила сила и посочил, че терминът „наследници по закон”, посочен в член 30, алинея 2 от Закона за наследството от 1949 г. трябва да се тълкува

като означаващ само наследници по закон, които ефективно са наследили имуществото на починалия (виж параграф 17 по-долу). Не е ясно дали жалбоподателят е бил уведомен за това искане преди съдебното заседание на ВКС, проведено на 14 юни 2005 г. С решение от 14 юли 2005 г. ВКС отменил решението от 3 януари 2005 г. и отхвърлил исковете на жалбоподателя. Позовавайки се на Тълкувателно решение № 1 от 4 февруари 2005 г., той постановил, че жалбоподателят не е спазил законовите изисквания за предявяване на иск за възстановяване на своята запазена част, тъй като той не е приел наследството по опис.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРАКТИКА

A. Законови условия за предявяване на иск за възстановяване на запазена част и тълкуването им от националните съдилища

14. Законът за наследството от 1949 г. предвижда, че определен кръг наследници имат запазена част от наследството на техните починали роднини. Ако тази част е била нахърнена от дарения или завещания, направени приживе от техния роднина, тези наследници могат в рамките на три години от смъртта му, да искат намаляването на тези разпореждания до размера на запазената си част. Съгласно член 30, алинея 2 от Закона за наследството, когато ответникът по този иск не е наследник по закон, ищецът трябва да е идентифицирал наследството в неговата цялост чрез опис („опис“) – официален списък, съставен от районния съдия въз основа на твърденията на наследника, описващи всички известни притежавани от починалия имуществата. Няма нужда от опис, когато лицето, в полза на което са направени завещанието или дарението, е наследник по закон. Правото да се предприемат стъпки за изготвяне на опис може да бъде упражнено в рамките на три месеца, откакто наследникът е узнал за смъртта на своя роднина. Този срок може да бъде продължен от районния съд до три месеца (член 61 от Закона за наследството от 1949 г.).

15. Съгласно съдебната практика на националните съдилища, член 30, алинея 2 служи като гаранция срещу възможни измамни искове от наследници с право на запазена част срещу заветници или надарени лица, които не са били толкова тясно свързани с починалия и затова нямат представа за актива на наследството, както и съответно за това дали наистина е била нахърнена запазената част.

16. В задължително тълкувателно решение от 1964 г., Върховният съд дава определение на „наследници по закон“ като всички потенциални наследници, посочени в Закона за наследството от 1949 г., като преживелия съпруг, низходящите, възходящите, братята и сестрите и по-далечните роднини, независимо от това дали те

действително са били призовани да наследяват или ще бъдат изместени при наследяването от наследниците от по-близка степен.

17. На 4 февруари 2005 г. ВКС е приел Тълкувателно решение № 1 от 2005 г., в което изрично обявява съответната част от решението от 1964 г. за изгубила сила. Съдът отбелязва наличието на „социални и правни промени“ след 1964 г., като включването в Закона за наследството на по-далечни роднини като потенциални наследници, както и реституцията на собственост, национализирана от комунистическия режим. Според съда, тези промени могат на практика да препятстват заветниците или надарените, ако не са били тясно свързани с починалия, да узнаят точния обем на неговите активи и по този начин да се защитят успешно срещу наследниците, които твърдят, че правото им на запазена част е било накърнено от такива разпореждания. Въз основа на тези мотиви съдът заключава, че е необходимо да се промени тълкуването на термина „наследници по закон“ за целите на член 30, алинея 2 от Закона за наследството и той да означава само наследниците от най-близка степен на наследяване, тоест, само лицата, които действително са призовани да наследяват. В резултат на това, считано от 4 февруари 2005 г., приемането на наследството по опис е предварително условие за предявяването на иск срещу всички заветници или надарени, с изключение на тези от най-близка степен на наследяване. Тълкувателното решение от 4 февруари 2005 г. не предвижда никакви временни правила или преходен период за прилагането му по отношение на висящи производства.

18. В решението от 2009 г. (реш. № 681 от 24.09.2009 г. по гр.д. №3189/2008 г., I г.о. на ВКС) ВКС постановява, че съдебното тълкуване на законовите разпоредби има ефект от датата, на която същите са влезли в сила. Той потвърждава, че новата интерпретация на термина „наследници по закон“, дадена в тълкувателното решение от 2005 г., е резултат на променящите се социални и икономически условия, описани в него.

9. В последващи решения (*реш. № 698 от 06.01.2010 г. по гр.д. № 22/2009 г., II г.о. на ВКС; реш. № 82 от 16.03.2011 г. по гр.д. № 221/2010 г., II г.о. на ВКС; реш. № 324 от 16.10.2012 г. по гр.д. № 654/2011 г., I г.о. на ВКС*) ВКС отбелязва, че съдилищата погрешно са разтълкували Тълкувателно решение № 1 от 2005 г., прилагайки изискването за опис и в случаите, когато починалият роднина на ищеца е завещал цялото си имущество в полза на ответника. Той постановява, че в такива случаи ответникът ефективно е наследил имуществото на починалия и следователно обезнаследеният ищец не е било необходимо да съставя опис. Той основава заключението си на трайната съдебна практика, според която в случаите, когато ищецът е бил лишен от наследство в полза на ответника, се изисква ищецът само да докаже качеството си на наследник с право на запазена част.

Отделните имоти, съдържащи се в състава на наследствената маса, нямат значение и ищецът не е длъжен да представя доказателства в това отношение, а в такива случаи съдът би трябвало да намали разпоредителните действия на починалия пропорционално на запазената част на ищеца (*реш. № 752 от 10.10.1994 г. по гр.д. № 628/1994 г., I г.о. на ВКС; реш. № 187 от 20.04.2011 г. по гр.д. № 1780/2009 г., I г.о. на ВКС; опр. № 829 от 23.10.2012 г. по гр.д. № 619/2012 г., I г.о. на ВКС*). Той заключава, че изискването за съставяне на опис по член 30, алинея 2 от Закона за наследството е приложимо само в случаите, когато ответникът е наследил конкретни имоти на починалия, а не цялото му наследство.

В. Тълкувателни решения на ВКС

20. Съгласно Закона за съдебната власт от 1994 г., който е в сила до 2007 г., ВКС приема тълкувателни решения в случаите на неправилна или противоречива съдебна практика и те са задължителни за съдебната и изпълнителната власт. Законът за съдебната власт от 1994 г. не предвижда, че новоприетите тълкувателни решения трябва да бъдат публикувани или по друг начин да бъдат довеждани до знанието на страните по висящи производства.

С. Закон за нормативните актове от 1973 година

Член 50 от горепосочения закон гласи:

„1. Тълкуването има действие от деня, когато е влязъл в сила актът, който се тълкува.

2. По изключение Държавният съвет може да даде на тълкуването действие само заанапред, ако обратното му действие може да създаде усложнения. В такъв случай тълкуването влиза в сила три дни след обнародването му.”

Д. Отмяна на влезли в сила решения след решение на Европейския съд по правата на човека

7. Съгласно член 303, алинея 1, точка 7 от Гражданско-процесуалния кодекс (ГПК) може да се поиска отмяна на влязло в сила решение, когато Европейският съд по правата на човека е установил нарушение на Конвенцията и новото разглеждане на делото е необходимо, за да се отстранят последиците от нарушението. Заинтересованата страна може да поиска отмяната в 6-месечен срок от деня, в който решението на Европейския съд по правата на човека е станало окончателно (член 305, алинея 2 от ГПК). Молбата за отмяна се разглежда от ВКС (член 307 от ГПК).

ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРАВОТО

I. ПО ТВЪРДЕНИЕТО ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

22. Жалбоподателят се оплаква, че производството в неговия случай е било несправедливо, защото ВКС е отхвърлил иска му единствено поради новоприето тълкувателно решение, което не е било достъпно за него, и с което се въвежда непредвидимо процедурно изискване. Той се позовава на член 6, алинея 1 от Конвенцията, който гласи, както следва:

„1. Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения ... има право на справедливо ... гледане на неговото дело ... от ... съд ...”

A. Допустимост

23. Съдът отбелязва, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35, алинея 3, буква „а” от Конвенцията. По-нататък той отбелязва, че жалбата не е недопустима на някое друго основание. Следователно тя трябва да бъде обявена за допустима.

B. По същество

1. Становища на страните

24. Жалбоподателят твърди, че е извършил действията си в съответствие с член 30, алинея 2 от Закона за наследството, както същият е разтълкуван в тълкувателното решение от 1964 г. Той твърди, че законът, в редакцията му към съответния момент, не е изисквал приемането на наследството по опис. ВКС обаче е приложил ново тълкуване на тази разпоредба по отношение на фактите по неговото дело, като по този начин е въвел такова изискване със задна дата. Жалбоподателят твърди също така, че ВКС се е позовал на тълкувателно решение, което нито е било публикувано, нито е било съобщено на страните, поради което той не е бил в състояние да представи никакви аргументи, що се отнася до приложимостта и значението на това тълкувателно решение за неговото дело.

25. Правителството твърди, че ВКС е приложил вътрешното законодателство правилно и в съответствие със собствената си съдебна практика, в състоянието ѝ към съответния момент.

2. Преценката на Съда

26. Съдът подчертава, че член 6, алинея 1 съдържа „правото на съд“, един аспект от което представлява правото на достъп, а именно правото да се заведе дело пред гражданскоправен съд. Дали едно лице има подлежащ на подаване по националното законодателство иск може да зависи не само от съдържанието, в тесния смисъл на думата, на съответното гражданско право, както то е определено по силата на националното законодателство, но също така и от съществуването на процедурни пречки, предотвратяващи или ограничаващи възможностите за завеждане на потенциални иски в съда. В последния случай член 6, алинея 1 е приложим (виж *Ал-Адсани срещу Обединеното кралство* [ГО], №35763/1997 г., § 47, ЕСПЧ 2001-XI).

27. Правото на достъп до съд не е абсолютно, а може да бъде предмет на ограничения, които са разрешени по подразбиране, тъй като правото на достъп по самата си природа изисква регулиране от страна на държавата, която в това отношение се ползва от известна свобода на преценката. Независимо от това, прилаганите ограничения не следва да ограничават или да намаляват достъпа на лицето по такъв начин или до такава степен, че да се наруши самата същност на правото на достъп. Освен това ограничението няма да бъде съвместимо с член 6, алинея 1, ако не преследва легитимна цел и ако не съществува разумна връзка на пропорционалност между използваните средства и целта, която следва да се постигне (виж *Тинъли и синове ООД и други и Макелдъф и други срещу Обединеното кралство* (*Tinnelly & Sons Ltd and Others and McElduff and Others v. the United Kingdom*), 10 юли 1998 г., § 72, Доклади за решения 1998-IV).

28. Съдът отбелязва, че Законът за наследството от 1949 г. предвижда материално право, което възниква в момента на смъртта на роднина, за един наследник да претендира намаляване на разпорежданията, направени от неговия роднина приживе, ако те накърняват неговото или нейното право на запазена част. Наследникът може да претендира за такова намаление срещу всяко лице, в полза на което е направено завещание или дарение. Само когато това лице не е „наследник по закон“, законът добавя допълнително изискване за предявяването на иска за намаление: наследството да е било прието по опис, който представлява списък на имуществото, включено в наследствената маса. Националните съдилища поддържат това процедурно изискване само в случаите, когато ответникът не е „наследник по закон“. Поради това Съдът счита, че това изискване следва да се разглежда не като включено в съдържанието на материалното право, а като процедурна пречка за упражняване на правомощието на националните съдилища да установят наличието на правото. От това следва, че искът, предявен от жалбоподателя, попада в приложното поле на член 6 в гражданскоправната му част.

29. Съдът допълнително отбелязва, че ВКС, прилагайки новото тълкуване на понятието „наследник по закон”, е отхвърлил иска на жалбоподателя поради това, че той не е приел наследството чрез съставяне на опис (виж параграф 13 по-горе).

30. Следователно Съдът следва да установи дали процедурното ограничение, приложено от ВКС, е ясно, достъпно и предвидимо по смисъла на практиката на Съда, дали преследва легитимна цел и дали е съразмерно на тази цел (виж наред с другото *Лунаш и други срещу Румъния (Lupaş and Others v. Romania)*, № 1434/2002 г., 35370/2002 г. и 1385/2003 г., § 67, ЕСПЧ 2006-XV (извадки)).

31. Съдът отбелязва, че терминът „наследник по закон” не е дефиниран в Закона за наследството от 1949 г. До 2005 г. той е бил определен в тълкувателно решение от 1964 г., към което са се придържали районния и окръжния съд по делото на жалбоподателя (виж параграфи 11-12 по-горе). Според тази дефиниция „наследник по закон” означава всеки потенциален наследник, посочен в Закона за наследството от 1949 г. (виж параграф 16 по-горе). Поради това Съдът счита, че когато жалбоподателят е предявил иска си, той разумно е очаквал, че чичо му (потенциален наследник съгласно Закона за наследството от 1949 г.) ще бъде разглеждан от съдилищата като „наследник по закон”, и че изискването за съставяне на опис на имотите, включени в наследствената маса, няма да се прилага за неговия случай. Едва след постановяване на решението на втората инстанция по делото на жалбоподателя през 2005 г., ВКС е приел ново тълкувателно решение, което променя обхвата на понятието „наследник по закон”, изключвайки чичото на жалбоподателя от тази категория. Новото тълкуване не само му е попречило искът му да бъде разгледан от съд, но също така представлява непреодолима пречка за всякакви бъдещи опити от негова страна да възстанови своята запазена част, като се има предвид, че отдавна е изтекъл срокът за съставяне на опис (виж параграфи 7 и 14 по-горе).

32. Съдът подчертава, че достъпността, яснотата и предвидимостта на законовите разпоредби и съдебната практика, по-специално по отношение на правилата за формата, сроковете и давността, гарантират ефективността на правото на достъп до съд (виж *Легран срещу Франция (Legrand v. France)*, № 23228/2008 г., § 37, 26 май 2011 г.; съответно *Хоаре срещу Обединеното кралство (Hoare v. the United Kingdom)* (реш.), № 16261/2008 г., §§ 54-55, 12 април 2011 г., и *Лунаш и други*, цитирано по-горе, параграфи 67-69). Докато развитието на съдебната практика само по себе си не е в противоречие с доброто правораздаване (виж *Легран*, цитирано по-горе, параграф 37), в предишните дела, при които промени във вътрешната съдебна практика са се отразили на висящи граждански производства, Съдът се е уверил, че начинът, по който се е развило правото е бил добре

известен на страните, или най-малкото е бил разумно предвидим, и че не е съществувала несигурност по отношение на тяхното правно положение (виж *Юнеди срещу Франция (Unédic v. France)*, № 20153/2004 г., § 75, 18 декември 2008 г.; *Шен и други срещу Турция (Şen and Others v. Turkey)* (реш.), № 24537/2010 г., 14 февруари 2012 г.; *Хоаре* (реш.), параграф 55, и *Легран*, параграф 40, и двете цитирани по-горе). В *Легран* Съдът е подчертал, че новият правен принцип, въведен от Касационния съд, чийто ефект е бил осуetyаването на висящото гражданско действие на жалбоподателя, е предизвикан от необходимостта от справяне с несъответствията в съдебната практика, с които жалбоподателят е бил наясно към момента на започване на производството (параграф 42). В *Ц. Р. срещу Обединеното кралство (C.R. v. the United Kingdom)* (22 ноември 1995 г., § 41, серия А, №335-С) Съдът е постановил, че принципът на законността не е нарушен, когато развитието на закона в дадена област е достигнало до етап, когато съдебното му признаване е разумно предвидимо. В *Хоаре* ((реш.), цитирано по-горе, § 55), което се отнася до промяна на закона за давностния срок при сексуални злоупотреби, Съдът е отбелязал, че въпросът за незадоволителния характер на закона, в редакцията му към съответния момент, е бил повдигнат дълго преди производството срещу жалбоподателя, и е установил, че отклоняването от предишната съдебна практика по делото на жалбоподателя е било разумно предвидимо развитие на закона за давностния срок, което освен това е било много добре обяснено и обосновано от местните съдилища.

33. В конкретния случай обаче, независимо че процесът на реституция и другите правни развития, които са мотивирали ВКС да измени тълкуването на понятието „наследник по закон“, са били известни, изглежда, че страничният ефект на тази нова интерпретация върху делата, висящи пред Върховния касационен съд, каквото е било и делото на жалбоподателя, не е бил предвиден дори и от ВКС. В следващите си решения ВКС е установил, че съдилищата тълкуват твърде стриктно формалното изискване за опис и го прилагат дори и в случаите, когато ответникът е наследил цялото наследство на починалия (виж параграф 19 по-горе). По този начин, според ВКС, съдилищата неоснователно са пренебрегнали добре установената съдебна практика, според която в случаите, когато ответникът е наследил цялото наследство на починалия, изискването за опис не се прилага и обезнаследеният ищец следва само да докаже, че е имал право на запазена част в това наследство (пак там). Ето защо, с оглед на състоянието на правото, произтичащо от Закона за наследството от 1949 г. и съдебната практика на ВКС, изглежда, че в съответния момент жалбоподателят не е бил в състояние разумно да предвиди, че тълкуването на впоследствие изменен закон ще изисква от него да състави опис, за да поиска възстановяване на своята запазена част от

чичо си по времето, когато тази възможност е била налична за него. Съдът не е убеден, че иначе разумната цел, преследвана от това изискване (виж параграф 15 по-горе), не може да бъде постигната в състезателен процес, а не чрез недопускане на иска на жалбоподателя, предвид това, че успехът на такъв иск зависи от способността на ищеца да докаже, че разпоредителните действия на починалия роднина с определена част от наследството накърняват запазената част на ищеца. В конкретния случай жалбоподателят е бил напълно лишен от наследство в полза на чичо си (виж параграфи 6 и 19 по-горе). Понататък Съдът отбелязва, че тълкувателното решение не съдържа разпоредби относно приложимостта му към висящи производства. За съжаление ВКС не е обърнал никакво внимание на тези фактори или на друг възможен различен подход, а е приложил новото тълкуване автоматично, независимо от неговите последици за правото на жалбоподателя висящото му дело да бъде разгледано по същество. Степента на вредата, претърпяна от жалбоподателя, различава неговия случай от този на жалбоподателите в горепосоченото дело *Легран*, в което Съдът е подчертал, че новият правен принцип, установен от Касационния съд, предвид обстоятелствата по делото на жалбоподателите няма като ефект лишаването им – дори със задна дата – от правото им на достъп до съд (виж параграф 41 от това решение).

34. Поради горепосочените причини Съдът заключава, че непредвидимостта на процедурното изискване, приложено с обратна сила към висящото дело на жалбоподателя, ограничава достъпа му до съд до такава степен, че самата същност на това право е била нарушена.

35. От това следва, че е налице нарушение на член 6, алинея 1 от Конвенцията.

II. ПО ТВЪРДЕНИЕТО ЗА НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 1 ОТ ПРОТОКОЛ № 1 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА

36. Жалбоподателят също така се оплаква, че е било нарушено правото му мирно да се ползва от собствеността си, тъй като новото тълкуване на закона е въвело с обратна сила изисквания към иска му, които не са съществували, когато го е подал. Той се позовава на член 1 от Протокол № 1, който гласи:

„Всяко физическо или юридическо лице има право мирно да се ползва от своята собственост. Никой не може да бъде лишен от своята собственост освен в интерес на обществото и съгласно условията, предвидени в закона и в общите принципи на международното право.

Предходните разпоредби не накърняват по никакъв начин правото на държавите да въвеждат такива закони, каквито сметат за необходими за осъществяването на контрол върху ползването на собствеността в съответствие с общия интерес или за осигуряване на плащането на данъци или други постъпления или глоби.“

37. Правителството поддържа доводите си, изтъкнати по отношение на жалбата по член 6.

38. Съдът отбелязва, че оплакването по член 1 от Протокол № 1 е пряко свързано с разгледаното оплакване по член 6, алинея 1 от Конвенцията, и следователно следва да бъде обявено за допустимо.

Като взе предвид своите заключения по член 6, че жалбоподателят е бил неправомерно възпрепятстван от разглеждане на твърдяното от него право да възстанови своята запазена част от наследството на баща си, и без да се засяга въпроса дали жалбоподателят има собственост по смисъла на член 1 от Протокол №1, Съдът счита, че не е необходимо да се произнася по жалбата по този член.

III. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

8. Член 41 от Конвенцията гласи:

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

9. Жалбоподателят не е предявил иск за присъждане на справедливо обезщетение. Съответно Съдът счита, че няма причина да му присъжда някаква сума на това основание.

A. Обезщетение

41. Жалбоподателят претендира имуществени вреди в размер на 17 425 лева (BGN), което е равно приблизително на 8 909 евро (EUR). Той твърди, че това е била стойността на двата недвижими имота, наследени от чичо му и впоследствие продадени на трети лица. Той също така претендира неимуществени вреди в размер на 1000 евро.

42. Правителството оспорва този иск като недоказан и прекомерен.

43. Съдът отбелязва, че по настоящото дело присъждане на справедливо обезщетение може да се основава само на факта, че жалбоподателят не е бил в състояние да се възползва от гаранциите на член 6, алинея 1 от Конвенцията. Той отново подчертава, че когато е установено нарушение на член 6, жалбоподателят следва, доколкото е възможно, да бъде поставен в позиция, в каквата той би се намирал,

ако не са били нарушени изискванията на тази разпоредба, и че най-подходящата форма на обезщетение по принцип е повторното разглеждане на делото или възобновяване на производството, ако това е поискано (виж *Янакиев срещу България*, № 40476/1998 г., §§ 89-90, 10 август 2006 г.). Във връзка с това той отбелязва, че член 303, алинея 1, точка 7 от ГПК (виж параграф 21 по-горе) позволява отмяна на влязло в сила решение, ако Съдът е установил нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея. От друга страна, Съдът счита, че жалбоподателят трябва да е претърпял неимуществени вреди, за които установяването на нарушение не представлява достатъчно обезщетение. Произнасяйки се по справедливост, както се изисква по силата на член 41 от Конвенцията, Съдът присъжда цялата сума, претендирана от жалбоподателя за неимуществени вреди, а именно 1 000 евро.

В. Такси и разноски

44. Жалбоподателят претендира сумата от 1 000 евро за адвокатски хонорар за двадесет часа правна работа при часова ставка от 50 евро. Той също така претендира сумата от 200 евро за преводачески услуги и пощенски разходи. Той е представил договор за правна помощ, съставен от неговия адвокат, както и фактура за преводачески услуги за сумата от 110 лева (56 евро). Той е поискал всяко присъдено му обезщетение за съдебни такси да бъде изплатено директно по банковата сметка на неговия адвокат г-жа М. Гунчева.

45. Правителството счита, че претендираните суми са прекомерни.

46. Според съдебната практика на Съда таксите и разноските, претендирани в съответствие с член 41, трябва да са били действително направени и необходими и да са в разумен размер. В конкретния случай, като взе предвид информацията, с която разполага и горепосочените критерии, Съдът счита за разумно да присъди на жалбоподателя сумата от 1 000 евро за съдебни такси, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателя върху тази сума, като същите бъдат преведени по банковата сметка на неговия адвокат.

47. Що се отнася до твърдението за други разходи, Съдът отбелязва, че жалбоподателят е представил разходооправдателни документи единствено за сумата, платена за преводачески услуги (56 евро). Поради това му присъжда тази сума, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателя върху нея.

С. Лихва за забава

10. Съдът счита за подходящо лихвите за забава да бъдат изчислени на основата на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка, с добавени три процентни пункта.

ПО ТЕЗИ ПРИЧИНИ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО:

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на Член 6, алинея 1 от Конвенцията;
3. *Постановява*, че не е необходимо да се произнася по твърдението за нарушение на член 1 от Протокол №1 към Конвенцията;
4. *Постановява*
 - а) ответната държава да заплати на жалбоподателя в срок от три месеца от датата на влизане в сила на съдебното решение в съответствие с член 44, алинея 2 от Конвенцията, следните суми в левова равностойност към датата на плащането:
 - (i) EUR 1 000 (хиляда евро) за неимуществени вреди, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателя върху тази сума;
 - (ii) EUR 1 056 (хиляда петдесет и шест евро) за такси и разноски, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателя върху тази сума, от които EUR 56 (петдесет и шест евро) да бъдат платени на жалбоподателя, а останалата сума да бъде преведена по банковата сметка на неговия адвокат;
 - б) След изтичане на горесцитирания тримесечен срок до извършване на плащането ще бъде дължима обикновена лихва върху горните суми в размер, равен на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка за периода на забава, с добавени три процентни пункта;
5. *Отхвърля* останалата част от претенциите на жалбоподателя за справедливо обезщетение.

Изготвено на английски език и оповестено в писмен вид на 19 февруари 2013 г., в съответствие с член 77, алинеи 2 и 3 от Правилника на Съда.

Лоурънс Ърли
Секретар на Отделението

Инета Зимеле
Председател